

Број/Број: 03/10-50-19-299-20/16
Сарајево/Sarajevo, 15.11.2016.

Истраžивање број: 237
Врста истраžивања: **КОМП** - komparativni pregled

**ZAKONSKE ODREDBE
O UZGOJU ŽIVOTINJA RADI DOBIJANJA KRZNA
U EVROPSKIM DRŽAVAMA**

Припремила: Nihada Jeleč

Дескриптор: заштита и добробит животиња

Истраžивање је намењено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраžивачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраžивању.

Информације наведене у садржају истраžивања важеће су у тренутку припреме истраžивања и оне се не ажурирају након објаве истраžивања.

Истраžивање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).

Sadržaj

PRVI DIO

I. Uvod	
II. Situacija u Bosni i Hercegovini.....	3
III. Akti Vijeća Evrope o uzgoju životinja radi dobijanja krzna.....	3
IV. Zakonodavstvo EU o uzgoju životinja radi dobijanja krzna	4
V. Literatura i izvori	5

DRUGI DIO - Uporedni pregled zakonskih odredbi o uzgoju životinja radi krzna u 22 evropske države

Austrija.....	1
Belgija.....	1
Crna Gora.....	1
Češka.....	3
Danska.....	3
Estonija	4
Finska.....	3
Francuska	3
Hrvatska	3
Italija	4
Latvija	4
Litvanija	4
Makedonija	5
Nizozemska.....	5
Njemačka	6
Poljska.....	6
Slovenija	6
Srbija.....	7
Španija.....	7
Švedska	8
Švicarska	8
Ujedinjeno Kraljevstvo	9

ZAKONSKE ODREDBE O UZGOJU ŽIVOTINJA RADI DOBIJANJA KRZNA U EVROPSKIM DRŽAVAMA

PRVI DIO

I. Uvod

Rad predstavlja odgovore na postavljena pitanja naručioca istraživanja o uzgoju životinja radi dobijanja krzna, odnosno da li je dozvoljen takav uzgoj u susjednim državama i državama Evropske unije te, ukoliko je zabranjen, da li postoje prijelazni rokovi za uzgajivače. U istraživanju su navedene zakonske odredbe i praksa uzgoja životinja radi dobijanja krzna u 22 evropske države, uključujući i primjer Švicarske, zbog specifičnosti ovog pitanja u toj zemlji, iako nije ni susjedna niti država EU.

Primarni izvori informacija su zvanične stranice Vijeća Evrope, institucija Evropske unije, kao i službene novine država obuhvaćenih istraživanjem, zvanične stranice njihovih parlamenata, vlada, ministarstava i ostalih državnih institucija, gdje je to bilo moguće. Međutim, za države za koje je to bilo potrebno, korištene su i informacije organizacija koje se bave zaštitom prava životinja, ali i udruženja koja predstavljaju industriju krzna.

II. Situacija u Bosni i Hercegovini

Zabrana uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krzna u Bosni i Hercegovini stupa na snagu 2018. godine, prema odredbama člana 4. st. 1. alineja bb) Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja.¹ Tada će stupiti na snagu i odredbe o novčanoj kazni za pravna lica koja prekrše navedenu zabranu (od 200 KM do 200.000 KM²). Zakon je usvojen 2009. godine, kada je definirano osmogodišnje prijelazno razdoblje.³

III. Akti Vijeća Evrope o uzgoju životinja radi dobijanja krzna

Vijeće Evrope je usvojilo dva pravna akta koji se odnose na uzgoj životinja na farmama radi dobijanja hrane, vune, kože i krzna - [Evropsku konvenciju o zaštiti životinja koje se uzgajaju na farmama](#) (10. marta 1976.) i [Preporuku o životinjama koje se uzgajaju radi krzna](#) (22. juna 1999.), koja zamjenjuje prethodnu Preporuku istog naziva iz 1990. godine. Konvencija i Preporuka sadrže takozvanih *pet sloboda*: slobodu od gladi i žeđi; slobodu od neudobnosti; slobodu od boli, povrede i bolesti; slobodu normalnog ponašanja i slobodu od straha i uznemirenosti.

Cilj zaštite zagarantirane Konvencijom je izbjegavanje nepotrebne patnje ili povrede i sl. Državama koje su je potpisale i ratificirale, Konvencija nameće obaveze nadzora stanja uzgoja životinja i njihovog zdravstvenog stanja te tehničke opreme koja se koristi u intenzivnim sistemima uzgoja. Država [Bosna i Hercegovina](#) je navedenu Konvenciju ratificirala 29. decembra 1994. godine. Konvencija je stupila na snagu 30. juna 1995. godine.

Kao dodatak Evropskoj konvenciju o zaštiti životinja koje se uzgajaju na farmama, usvojena je i Preporuka Vijeća Evrope o životinjama koje se uzgajaju radi krzna. Preporuka se odnosi

¹ Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja, „Službeni glasnik BiH“ broj 25/09 od 31. marta 2009.

² Član 42. st. 1. alineja b) Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja

³ Član 43. st. 5. Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja

na odnos ljudi i životinja, zdravlje životinja, upravljanje, sistem uzgajanja, biološke potrebe životinja itd.

IV. Zakonodavstvo EU o uzgoju životinja radi krzna

[Lisabonskim ugovorom o funkcioniranju Evropske unije](#), koji je stupio na snagu 2009. godine, životinje su definirane kao osjećajna/čuvstvena bića. U Poglavlju II, članu 13. Lisabonskog ugovora navedeno je sljedeće: “*U oblikovanju i provedbi politika Unije u području poljoprivrede, ribarstva, prijevoza, unutarnjeg tržišta, istraživanja i tehnološkog razvoja te istraživanja svemira, Unija i države članice, budući da su životinje čuvstvena bića, punu pažnju posvećuju zahtjevima za dobrobit životinja, istovremeno poštujući zakonodavne i druge odredbe te običaje država članica, posebno u odnosu na vjerske obrede, kulturne tradicije i regionalnu baštinu.*”

Na nivou Evropske unije uzgoj životinja radi krzna nije zabranjen, ali propisani su minimalni standardi. Države članice mogu usvojiti i strožija pravila od minimalnih, ali pod uvjetom da su u skladu s odredbama Lisabonskog ugovora. Obavezujući pravni akti EU su sljedeći:

- [Direktiva Vijeća 98/58/EC](#) od 20. jula 1998. godine kojom se utvrđuju opći, minimalni uvjeti za zaštitu životinja koje se uzgajaju na farmama radi proizvodnje hrane, vune, kože ili krzna i sl. Prema ovoj Direktivi države članice EU mogu provoditi ili primijeniti strožije odredbe od onih utvrđenih ovim propisom, što državama omogućava da ograniče ili zabrane držanje životinja radi proizvodnje krzna. Temelj Direktive je Evropska konvencija o zaštiti životinja koje se uzgajaju na farmama;
- [Uredba Vijeća \(EC\) br. 1099/2009](#) od 24. septembra 2009. o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju, kojom su, pored ostalog, propisane metode klanja ili usmrćivanja životinja uzgajanih radi krzna. Uredba se primjenjuje od 1. januara 2013. godine i zamjenjuje prethodnu [Direktivu Vijeća 93/119/EC](#) od 22. decembra 1993. o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju;
- [Uredba Vijeća \(EC\) br. 1/2005](#) od 22. decembra 2004. o zaštiti životinja tokom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97. Uredba uređuje pitanja zaštite životinja tokom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka;
- [Uredba \(EC\) br. 1523/2007](#) Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2007. o zabrani stavljanja na tržište te uvoza u Zajednicu i izvoza iz Zajednice krzna pasa i mačaka te proizvoda koji sadrže takvo krzno.

Općenito, 85% sirovine u svjetskoj industriji krzna dolazi s farmi na kojima se uzgajaju životinje radi krzna. U tu svrhu godišnje se uzgoji više od 75 miliona kuna i lisica te milioni činčila, dabrova, rakuna, kojota, nutrija i drugih životinja. (Podatak peticije [Za Slovenijo brez krzna](#))

Procjenjuje se da EU pokriva 63% svjetske proizvodnje kuna i 70% proizvodnje lisica, prema Izvještaju [Evaluacija politike EU o dobrobiti životinja i moguće opcije buduće politike](#).

Drugi dio rada, koji se nalazi nakon Poglavlja V. Literatura i izvori, sadrži uporedni pregled zakonskih odredbi o uzgoju životinja radi dobijanja krzna u 22 evropske države.

V. Literatura i izvori

Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja, „Službeni glasnik BiH“ broj 25/09 od 31. marta 2009. godine, internetska stranica Službenog glasnika Bosne i Hercegovine <http://sllist.ba/secure/2009s/glasnik/broj25/broj25.htm> (datum pristupa 28.10.2016.)

Evropska konvencija o zaštiti životinja koje se uzgajaju na farmama, internetska stranica Vijeća Evrope

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680076da6>
http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/biological_safety_and_use_of_animals/farming/rec%20fur%20animals%20e%201999.asp#P233_22474

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/087>

https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/087/signatures?p_auth=cDQK2nzR (datum pristupa 28.10.2016.)

Preporuka o životinjama koje se uzgajaju radi krzna od 22. juna 1999. godine, internetska stranica Vijeća Evrope http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/biological_safety_and_use_of_animals/farming/Rec%20fur%20animals%20E%201999.asp (datum pristupa 28.10.2016.)

Članak *Živali na farmah*, internetske stranica peticije *Za Slovenijo brez krzna*, http://www.zaslovenijobrezkrzna.si/?page_id=26 (datum pristupa 28.10.2016.)

Evaluacija politike EU o dobrobiti životinja i moguće opcije buduće politike (*Evaluation of the EU Policy on Animal Welfare and Possible Policy Options for the Future DG SANCO*), Finalni izvještaj, decembar 2010. godine, pripremio GHK u saradnji sa ADAS UK (*Food Policy Evaluation Consortium*), internetska stranica

<http://www.eupaw.eu/docs/Final%20Report%20-%20EUPAW%20Evaluation.pdf>

(datum pristupa 28.10.2016.)

Lisabonski ugovor o funkcioniranju Evropske unije, internetska stranica Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske

[http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/ugovori/ugovor-iz-lisabona-\(prociscena-inacica\)/](http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/ugovori/ugovor-iz-lisabona-(prociscena-inacica)/) (datum pristupa 28.10.2016.)

Direktiva Vijeća 98/58/EC od 20. jula 1998. godine, internetska stranica EUR-Lex

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998L0058>

(datum pristupa 28.10.2016.)

Internetska stranica Evropske komisije

http://ec.europa.eu/food/animals/welfare_en

http://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/farm_en

<http://www.fureurope.eu/fur-policies/legislation/animal-welfare/> (datum pristupa 8.10.2016.)

Uredba Vijeća (EC) br. 1099/2009. od 24. septembra 2009. o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju, internetska stranica EUR-Lex

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:303:0001:0030:EN:PDF>

(datum pristupa 28.10.2016.)

Direktiva Vijeća 93/119/EC od 22. decembra 1993. o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju, internetska stranica EUR-Lex

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A112054>

(datum pristupa 28.10.2016.)

[Uredba \(EC\) br. 1523/2007](#) Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2007. o zabrani stavljanja na tržište te uvoza u Zajednicu i izvoza iz Zajednice krzna pasa i mačaka te proizvoda koji sadrže takvo krzno, internetska stranica EUR-Lex

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32007R1523>

Savezni zakon o zaštiti životinja Austrije, internetska stranica RIS - platforma i baza podataka Pravnog informacionog sistema Republike Austrije koja sadrži tekstove važećih austrijskih zakona (saveznih i pokrajinskih), kao i podzakonskih akata te sudske prakse

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003541> (datum pristupa 21.10.2016.)

Internetska stranica belgijske organizacije GAIA

<http://www.gaia.be/en/news/wallonia-bans-fur-production>

<http://www.gaia.be/en/news/constitutional-court-upholds-legal-ban-fur-farming-wallonia>

(datum pristupa 21.10.2016.)

Internetska stranica organizacije *Fur Free Alliance*, međunarodne organizacija koju čini 39 organizacija za zaštitu životinja

<http://www.furfreealliance.com/fur-free-alliance-shows-support-czech-fur-farming-ban-proposal/>

<http://www.furfreealliance.com/fur-farming-ban-proposed-in-czech-republic/>

(datum pristupa 21.10.2016.)

Internetska stranica Ministarstva poljoprivrede Češke Republike

[http://eagri.cz/public/web/en/mze/search/index\\$41111.html?query=The+Animal+Protection+Programme&segments=eagri.mze.animal_welfare](http://eagri.cz/public/web/en/mze/search/index$41111.html?query=The+Animal+Protection+Programme&segments=eagri.mze.animal_welfare) (datum pristupa 21.10.2016.)

Novinski članak *Mink on the Brink: The Troubles Facing Fur Farmers in Denmark*, autorice Lynsey Grosfield od 16. februara 2016.

<http://modernfarmer.com/2016/02/mink-fur-farming-denmark/> (datum pristupa 27.10.2016.)

Članak *EU: ban fur farming in the European Union*, internetska stranica peticije *Change.org*.

<https://www.change.org/p/eu-ban-fur-farming-in-the-european-union>

Rad *Safeguarding Animal Welfare in the European Fur Farming Industry*, autor Kyra Gremmen, University of Twente, 2014. Internetska stranica University of Twente

http://essay.utwente.nl/65520/1/Gremmen_BA_MB.pdf (datum pristupa 24.10.2016.)

Internetska stranica latvijske organizacije za zaštitu prava svih životinjskih vrsta *Dzīvnieku brīvība* (Sloboda životinja), <https://www.dzivniekubriviba.lv/en/fur/fur-farming-bans>

(datum pristupa 24.10.2016.)

Fur Europe, Godišnji izvještaj za 2015. godinu, internetska stranica *Fur Europe*, krovne organizacije koja predstavlja interese cijelog evropskog sektora proizvodnje krzna

<http://www.furfreealliance.com/wp-content/uploads/2016/02/List-of-national-legislation-Europe-1.pdf>

<http://www.fureurope.eu/fur-information-center/fur-industry-by-country/>

(datum pristupa 25.10.2016.)

Fur Farming – Section: Curtain falling for fur farming in Europe, internetska stranica nizozemske organizacije za zaštitu prava životinja „Bont voor Dieren“ <http://web.archive.org/web/20051215121641/http://www.bontvoordieren.nl/english/index.php?action=farming> (datum pristupa 25.10.2016.)

Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja Makedonije, internetska stranica Agencije za hranu i veterinarstvo Makedonije

http://fva.gov.mk/index.php?option=com_jdownloads&Itemid=182&view=viewcategory&catid=11&lang=mk (datum pristupa 25.10.2016.)

Zakon o zaštiti životinja Slovenije, Službeni list br. 38/2013, internetska stranica službenih novina Republike Slovenije (*Uradni list*) [http://www.uradni-list.si/1/content?id=113070&part=u&highlight=Zakon+o+za%25C5%25A1%25C4%258Diti+%25C5%25BEivali+#!/Zakon-o-zasciti-zivali-\(uradno-precisceno-besedilo\)-\(ZZZiv-UPB3\)](http://www.uradni-list.si/1/content?id=113070&part=u&highlight=Zakon+o+za%25C5%25A1%25C4%258Diti+%25C5%25BEivali+#!/Zakon-o-zasciti-zivali-(uradno-precisceno-besedilo)-(ZZZiv-UPB3)) (datum pristupa 25.10.2016.)

Zakon o dobrobiti životinja Srbije, internetska stranica Narodne skupština Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/doc/zakoni/2009/112-09.zip>

(datum pristupa 20.10.2016.)

Zakon o zaštiti životinja Švedske br. 1988:534 i Pravilnik o zaštiti životinja 1988:539, internetska stranica *Food and Agriculture Organization of the United Nations*

http://faolex.fao.org/cgi-bin/faolex.exe?rec_id=014373&database=faolex&search_type=link&table=result&lang=eng&format_name=@ERALL (datum pristupa 26.10.2016.)

Švicarski savezni zakon o zaštiti životinja od 9. marta 1978. i Švicarski savezni pravilnik o zaštiti životinja od 27. maja 1981. godine, internetska stranica *Michigan State University, Animal Legal&Historical Center* <https://www.animallaw.info/statute/switzerland-cruelty-swiss-federal-act-animal-protection-march-9-1978>
<https://www.animallaw.info/article/detailed-discussion-anti-maltreatment-laws-france-and-spain> (datum pristupa 26.10.2016.)

Zakon o zabrani uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krzna Ujedinjenog Kraljevstva iz 2000. godine - *Fur Farming (Prohibition) Act 2000*, internetska stranica pravnih propisa

Ujedinjenog Kraljevstva *Legislation.gov.uk*

http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/33/pdfs/ukpga_20000033_en.pdf

(datum pristupa 26.10.2016.)

Zakon o zabrani uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krzna u Škotskoj iz 2002. godine, internetska stranica pravnih propisa Ujedinjenog Kraljevstva *Legislation.gov.uk* http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20080814090421/opsi.gov.uk/legislation/scotland/acts2002/asp_20020010_en_1 (datum pristupa 26.10.2016.)

DRUGI DIO: UPOREDNI PREGLED ZAKONSKIH ODREDBI O UZGOJU ŽIVOTINJA RADI KRZNA U 22 EVROPSKE DRŽAVE

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Austrija	da	Savezni zakon o zaštiti životinja iz 2004. godine <i>Bundesgesetz über den Schutz der Tiere –(Tierschutzgesetz – TSchG);</i> član 25. st. 5. „Zabranjeno je držanje/uzgoj životinja u svrhu dobijanja krzna.“	ne	U Austriji je 1998. godine devet saveznih pokrajina usvojilo zakone kojima je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna. U isto vrijeme su ostale tri pokrajine usvojile propise o dobrobiti životinja koji su bili toliko striktni da su doveli do toga da nastavak spomenutog uzgoja više nije bio ekonomski održiv. Uzgoj životinja radi dobijanja krzna formalno je zabranjen Saveznim zakonom o zaštiti životinja koji je donesen 2004. godine, kada je postojala samo jedna farma krzna u Austriji.
Belgija	da, u regiji Valonija i regiji glavnog grada Brisela ne, u regiji Flandrija	Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja iz 1989. godine, izmijenjen u januaru 2015. godine Poglavlje II, Član 9/1. „ <i>Držanje životinja samo i primarno u svrhu proizvodnje krzna je zabranjeno</i> “. « <i>Art. 9/1. La détention d’animaux à des fins exclusives ou principales de production de fourrure est interdite.</i> » <i>(law of 14th of August)</i>	ne	U Belgiji je dobrobit životinja od 1. jula 2014. godine u nadležnosti regija, a od januara 2015. godine u belgijskoj regiji Valonija je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna. Uzgajivači i trgovci krznom su zbog te odredbe Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja podnijeli tužbu Ustavnom sudu Belgije, uz obrazloženje da nezakonito ograničava njihovo pravo na imovinu, kako je definirano Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Belgijski Ustavni sud je 20. oktobra 2016. godine donio odluku kojom je utvrdio da je „valonska zabrana uzgoja životinja radi dobijanja krzna u skladu sa Ustavom“. U preostalih 16 belgijskih farmi koje postoje u regiji Flandrija, uzgajaju se samo kune radi dobijanja krzna.
Crna Gora	ne	Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja Crne Gore, Službeni list CG, br. 14/2008	n/a	

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Češka Republika	ne	<p>Zakon o zaštiti životinja od okrutnosti</p> <p>Uredba o stručnoj osposobljenosti za obavljanje nadzora u oblasti zaštite životinja od okrutnosti</p> <p>Uredba o minimalnim standardima za zaštitu domaćih životinja</p>	n/a	U parlamentarnoj proceduri Parlamenta Češke nalazi se zakon koji predviđa potpunu zabranu uzgoja životinja jedino i primarno radi dobijanja krzna. Predloženo je da postojeće farme (trenutno ih je 9 registriranih) imaju prijelazni period do kraja 2018. godine. Također je predloženo da uzgajivačima životinja radi dobijanja krzna Ministarstvo poljoprivrede osigura jednokratnu novčanu pomoć, kao oblik određene kompenzacije.
Danska	<p>da, zabranjen je uzgoj lisica radi dobijanja krzna</p> <p>ne postoji zabrana uzgoja ostalih životinja radi dobijanja krzna (npr. kuna, lasica, činčila i nutrija)</p>	<p>Zakon iz 2009. (izmijenjen i dopunjen 2014.) zabranjuje uzgoj lisica radi dobijanja krzna</p> <p>Uredba o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje krzna</p> <p>Uredba o farmama na kojima se uzgajaju životinje u svrhu proizvodnje krzna</p> <p>Vodič o farmama na kojima se uzgajaju životinje u svrhu proizvodnje krzna</p> <p>Zakon o dobrobiti životinja</p>	<p>da, postoji osmogodišnji, odnosno četrnaestogodišnji prijelazni period za uzgoj lisica</p> <p>Zabrana uzgoja lisica trebalo bi da stupi na snagu 2017. godine za sve farme u Danskoj; izuzetak su dvije farme za koje posao uzgoja lisica predstavlja osnovni prihod i one trebaju biti zatvorene do 2023. godine.</p>	<p>Danska je najveći svjetski proizvođač krzna kune. Godišnje proizvede 17 miliona visokokvalitetnog krzna kune, od ukupnih 50 miliona komada krzna koje se godišnje prodaju u svijetu. U ovoj državi djeluje i najveći broj farmi krzna u Evropi (1.518), a u njoj se nalazi i najveća svjetska aukcijska kuća krzna i sirove kože, <i>Kopenhagen Fur</i>, koja je u vlasništvu Danskog udruženja uzgajivača životinja radi dobijanja krzna.</p> <p>Ova država je propisala stroge uvjete držanja životinja radi dobijanja krzna u pogledu njihovog zdravlja i dobrobiti. Danska je prepoznala probleme vezane za uzgoj lisica u zatvorenom prostoru i zabranila njihov uzgoj radi dobijanja krzna 2009. godine.</p>

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Estonija	ne	Zakon o zaštiti životinja iz 2000. godine, koji je izmijenjen i dopunjen 2012. i 2013.	n/a	Uzgoj životinja radi dobijanja krzna u Estoniji se smatra jednom od najznačajnijih industrija.
Finska	ne	Zakon o dobrobiti životinja br. 247/1996 Uredba o dobrobiti životinja iz 1996. Zakon o podršci ruralnog razvoja	n/a	Finska je jedan od četiri najveća proizvođača krzna u Evropi, a najveći je proizvođač krzna lisice na svijetu.
Francuska	ne, osim mačaka, pasa i morskih pasa	Zakon o zaštiti životinja Zakonik o selu	n/a	U Francuskoj postoji 14 farmi na kojima se uzgajaju životinje radi dobijanja krzna, koje najviše proizvode krzno kune. Osim toga, Francuska je jedini proizvođač krzna <i>Orlylag</i> odnosno <i>Rex du Poitou</i> kunića, čija proizvodnja je pod nadzorom Francuskog nacionalnog instituta za poljoprivredno istraživanje. Izvoz krznene odjeće iz Francuske godišnje prelazi 100 miliona eura. Prema francuskom Zakoniku o selu (član L. 214-1), životinje su osjećajna bića i u skladu s tim, njihov vlasnik im treba osigurati uvjete koji su u skladu sa odgovarajućim biološkim potrebama njihove vrste.
Hrvatska	da, ali uz prijelazni period	Zakon o zaštiti životinja (Narodne novine br. 135/06, 37/13 i 125/13) „Zabranjeno je životinje ubijati, nanositi im bol, patnju i ozljede te ih namjerno izlagati strahu, protivno odredbama ovoga Zakona. (Član 4. st. 1.) „Zabranjeno je uzgajati životinje u svrhu proizvodnje krzna.” (Član 4. st. 2. tačka 23.)	da, postoji desetogodišnji prijelazni period Zabrana uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krzna trebalo bi da stupi na snagu 1. januara 2017. godine	„Novčanom kaznom od 50.000 kuna do 100.000 kuna (od 13.025 KM do 26.051 KM) kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako postupa protivno odredbi članka 4. stavka 2. točke 23. ovoga Zakona (<i>uzgaja životinje u svrhu proizvodnje krzna</i>)” (Član 66. st. 1. tačka 14., <i>Kaznene odredbe</i>) „Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2007., osim (...) članka 4. stavka 2. točke 23. ovoga Zakona koji stupa na snagu 1. siječnja 2017.” (Član 72.)

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Italija	ne	Zakonodavna uredba br. 146/2001	n/a	<p>U Italiji se radi dobijanja krzna najviše uzgajaju kune. U ovoj državi su u martu 2001. godine usvojeni striktni propisi o dobrobiti životinja koji se odnose na njihov uzgoj u zatvorenim objektima (Zakonodavna uredba br. 146/2001 koja je je usklađena s Direktivom Vijeća 98/58/EC). Ova Uredba propisuje da se od 2008. godine kunama moraju osigurati bolji uvjeti života u kojima se mogu ponašati što više prirodno: penjati po granama, kopati rupe, gnijezditi i mora im biti na raspolaganju dovoljno veliki bazen s vodom u kojem mogu plivati (širine i dužine najmanje 2 x 2 metra i najmanje dubine 50 cm).</p> <p>U Italiji djeluje 27 farmi na kojima se uzgajaju životinje radi dobijanja krzna, a ova država godišnje izveze krznene odijevne predmete u vrijednosti od 400 miliona eura (najviše u Evropi). Različita udruženja za zaštitu životinja se protive uzgoju životinja u svrhu proizvodnje krzna, pa su prethodnih godina Parlamentu Italije dostavljane brojne peticije i prijedlozi zakona s ciljem reforme zakonodavstva o uzgoju životinja radi dobijanja krzna.</p>
Latvija	ne	Zakon o zaštiti životinja	n/a	Industrija krzna je značajna za Latviju i u njoj djeluje 14 farmi na kojima se uzgajaju životinje radi dobijanja krzna. U ovoj državi se godišnje uzgoji 350.000 kuna i više od 9.000 lisica radi krzna.
Litvanija	ne	Zakon o dobrobiti i zaštiti životinja	n/a	U Litvaniji, kao i u ostalim baltičkim državama, uzgoj životinja radi dobijanja krzna predstavlja jedan od ključnih ekonomskih sektora. U ovoj državi se godišnje uzgoji 550.000 kuna i više od 1.200 lisica zbog krzna. Životinje koje se drže u zatvorenim objektima radi dobijanja krzna svrstane su u domaće životinje prema Zakonu o dobrobiti i zaštiti životinja iz 2012. godine.

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Makedonija	da	Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja „Zabranjeno je držanje, uzgoj i razmnožavanje životinja isključivo za proizvodnju krzna, kože ili perja.“ (Član 4. st. 14. Opće odredbe postupanja sa životinjama)	da, postojao je jednogodišnji prijelazni period	Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja iz 2014. godine zabranjen je uzgoj životinja u svrhu dobijanja krzna u Makedoniji. „Novčana kazna u iznosu od 1.500 EUR (2.933 KM) u dinarskoj protuvrijednosti izriče se za prekršaj pravnom licu ako drži, uzgaja i razmnožava životinje isključivo za proizvodnju krzna, kože ili perja.“ (Član 66. st. 1. tačka 42.)
Nizozemska	da	Zakon o zdravlju i dobrobiti životinja iz 1992. godine, izmijenjen i dopunjen 2013. godine	da, postojao je desetogodišnji prijelazni period za uzgoj lisica i činčila trenutno je na snazi jedanaestogodišnji prijelazni period za uzgoj kuna Zabrana uzgoja kuna trebalo bi da stupi na snagu 1. januara 2024.	Odredbama Zakona iz 1995. i 1997. godine zabranjeno je držati lisice i činčile radi dobijanja krzna u Nizozemskoj. Prijelazni desetogodišnji period za lisice i činčile počeo je 1998. godine, a zabrana je stupila na snagu 1. aprila 2008. godine. Parlament Nizozemske je 2013. godine usvojio izmjene istog Zakona i zabranio uzgoj kuna radi dobijanja krzna. Zakon je definirao jedanaestogodišnji prijelazni period za uzgajivače kuna, finansijsku odštetu zbog navedene zabrane i nadoknadu za uložene investicije uzgajivačima. Predvidio je i dodatne mjere kojima se nudi kompenzacija za finansijske gubitke, npr. uticaj na penzione planove. Zbog ovog Zakona je Nizozemski savez ugajivača životinja radi dobijanja krzna podnio sudsku tužbu protiv države Nizozemske. Okružni sud je u maju 2014. godine ukinuo zabranu uzgoja kuna i utvrdio da Zakon krši pravo na imovinu uzgajivača kuna, kao što je navedeno u članu 1. Prvog protokola Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava (ECHR). Država je uložila žalbu na navedenu presudu. Državni žalbeni sud je u novembru 2015. godine poništio odluku Okružnog suda i potvrdio postojeću zabranu te u odluci potvrdio da nove zakonske odredbe dovoljno uzimaju u obzir interese uzgajivača krzna.

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Njemačka	ne	Zakon o dobrobiti životinja Uredba o uzgoju životinja u svrhu proizvodnje krzna iz 2006.	n/a	Farme za uzgoj životinja radi krzna moraju biti licencirane u Njemačkoj. U ovoj državi se uglavnom proizvodi krzno kune, kao i manji procenat krzna činčile. Vlada Njemačke je 2009. godine usvojila Uredbu o uzgoju životinja radi proizvodnje krzna i tim propisom su utvrđeni strožiji uvjeti držanja i uzgoja životinja, što uključuje veće minimalne veličine objekata u kojima se drže životinje, postojanje bazena s vodom za kune, posebne zahtjeve za svaku vrstu životinja itd. Uredba je stupila na snagu 2016. godine. Osim toga, u parlamentarnoj proceduri Gornjeg doma njemačkog parlamenta (Bundesrata) od 2015. godine je nacrt zakona koji se odnosi na zabranu uzgoja životinja radi krzna. Predloženo je da se postojećim farmama krzna u Njemačkoj omogući prijelazni period od deset godina.
Poljska	ne	Zakon o zaštiti životinja	n/a	U Poljskoj je uzgoj životinja radi dobijanja krzna važan ekonomski sektor. Poljska je jedan od najvećih proizvođača krzna kune u Evropi, ali se u istu svrhu uzgajaju i nutrije, činčile, kunići, lisice, polarne lisice, rakunasti psi i feretke. U Poljskoj djeluje 713 farmi na kojima se uzgajaju životinje radi dobijanja krzna.
Slovenija	da	Zakon o zaštiti životinja, Službeni list Republike Slovenije br. 38/2013 od 3. maja 2013. „Zabranjen je uzgoj i lov životinja u svrhu dobijanja krzna, kože ili perja.“ (Član 15. st. 1. alineja 12.)	da, postojao je jednoipogodišnji prijelazni period Zabrana je stupila na snagu 1. januara 2015. godine	„Novčanom kaznom od 2.400 EUR (4.693 KM) do 84.000 EUR (164.250 KM) kažnjava se pravna osoba ili samostalni poduzetnik koji uzgaja ili lovi životinje u svrhu dobijanja krzna, kože ili perja.“ (Član 45. st. 1. tačka 5.) „Odredbe člana 15. st. 1. alineja 12. i člana 45. st. 1. tačka 5. počinju se primjenjivati od 1. januara 2015. godine.“ (Član 26. st. 2.)

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Srbija	da, ali uz prijelazni period	<p>Zakon o dobrobiti životinja Republike Srbije (Sl. glasnik RS, br. 41/2009)</p> <p>„Zabranjeno je držanje, reprodukcija, uvoz, izvoz i lišavanje života životinje isključivo radi proizvodnje krzna i kože.“ (član 7. st. 1. tačka 37.)</p> <p>„Kućni ljubimci ne smeju se držati, reprodukovati i koristiti za ishranu, odnosno proizvodnju hrane, kože, krzna, kao i u druge komercijalne svrhe. (član 57. st. 1. tačka 2.)</p>	<p>da, postoji desetogodišnji prijelazni period</p> <p>Zabrana uzgoja životinja radi dobijanja krzna trebalo bi da stupi na snagu 1. januara 2019. godine.</p>	<p>„Novčanom kaznom od 100.000 dinara (1.581KM) do 1.000.000 dinara (15.814 KM) dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako drži, reprodukuje, uvozi, izvozi i lišava života životinje isključivo radi proizvodnje krzna i kože.“ (Član 82. st. 1. tačka 35)</p> <p>„Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", osim odredbe člana 7. stav 1. tačka 37) ovog zakona koja će se primenjivati počev od 1. januara 2019. godine.“ (Član 89.)</p>
Španija	ne	<p>Kraljeva uredba br. 348/00 o zaštiti životinja koje se uzgajaju na farmama</p> <p>Kraljeva uredba br. 54/1995 o zaštiti životinja za klanje</p>	n/a	U Španiji djeluju 54 farme na kojima se uzgajaju životinje, odnosno kune radi dobijanja krzna. Iz ove države se godišnje izvezu krznjeni odjevni predmeti u vrijednosti od 15 miliona eura.

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Švedska	ne	Zakon o zaštiti životinja Pravilnik o zaštiti životinja	da, postojao je petnaestogodišnji prijelazni period za uzgoj lisica	<p>U Švedskoj ne postoji formalna zabrana uzgoja životinja radi dobijanja krzna, ali su u posljednjih 15 godina, zbog strogih pravila uzgoja, zatvorene sve farme koje su proizvodile krzno lisica i činčila.</p> <p>Lisice se ne uzgajaju od 2000. godine, a razlog su izmjene Pravilnika o zaštiti životinja, donesene 1995. godine, koje su ovu poslovnu aktivnost učinile neprofitabilnom. Pravilnik je propisao držanje lisica na način koji im omogućava prirodno ponašanje poput kopanja i socijalizacije s drugim lisicama. Zbog toga su sve farme lisica zatvorene do 2000. godine, iako je uzgajivačima ostavljen petnaestogodišnji prijelazni period za prilagođavanje strožijim uvjetima držanja lisica.</p> <p>Slični, strožiji propisi za uzgoj činčila, doneseni 2012. godine, stupili su na snagu dvije godine kasnije. To je dovelo do zatvaranja posljednjih farmi činčila u oktobru 2014. godine.</p>
Švicarska	ne, formalno da, faktički	Švicarski savezni zakon o zaštiti životinja od 9. marta 1978. Švicarski savezni pravilnik o zaštiti životinja od 27. maja 1981.	n/a	<p>U Švicarskoj ne postoje farme za uzgoj životinja u svrhu dobijanja krzna, iako ova država nije uvela formalnu zabranu. U pogledu ovog pitanja, zakonodavstvo Švicarske Konfederacije je specifično. Životinje, koje se u ostalim evropskim državama uzgajaju radi krzna, u Švicarskoj se smatraju divljim životinjama. Da bi se divlje životinje uzgajale na farmama, morale bi živjeti u uvjetima jednakim uvjetima kakve imaju u zooološkim vrtovima. Ovako strogi švicarski zakonski propisi učinili su neprofitabilnom poslovnu aktivnost uzgoja životinja radi dobijanja krzna.</p> <p>Savezni pravilnik o zaštiti životinja iz 1981. detaljno uređuje držanje divljih životinja u Švicarskoj.</p>

Država	Da li je zabranjen uzgoj životinja radi dobijanja krzna?	Propis kojim je reguliran uzgoj životinja radi dobijanja krzna	Postoji li prijelazni period za stupanje na snagu zabrane uzgoja životinja radi dobijanja krzna?	Dodatne informacije o uzgoju životinja radi dobijanja krzna
Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske	<p>da</p>	<p>Zakon o zabrani uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krzna iz 2000. godine od 23. novembra 2000.</p> <p>Puni naziv zakona je Zakon o zabrani uzgoja životinja samo i prvenstveno u svrhu klanja zbog vrijednosti njihovog krzna; o isplati naknada vezanih za zatvaranje određenih firmi i o pitanjima koja su s tim povezana.</p>	<p>da, postojao je dvogodišnji prijelazni period</p> <p>Zabrana uzgoja životinja radi dobijanja krzna stupila je na snagu 1. januara 2003.</p>	<p>UK je prva država u Evropi koja je zabranila uzgoj životinja u svrhu proizvodnje krzna. Zakon koji je propisao zabranu donesen je 2000. godine. Prije zabrane, UK je godišnje proizvodila blizu 1,3 miliona komada krzna kune. Farme krzna u Engleskoj i Velsu morale su biti zatvorene do 1. januara 2003. Iako u Škotskoj i Sjevernoj Irskoj nisu ni postojale farme krzna, i u njima je ova aktivnost zabranjena.</p> <p>U članu 1. Zakona o zabrani uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krzna iz 2000. godine propisano je da se osoba koja uzgaja životinje samo i prvenstveno radi dobijanja krzna kažnjava novčanom kaznom do 20.000 funti (43.748 KM).</p>